

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих учених з нагоди Міжнародного дня науки та
Дня працівника сільського господарства**

**«СУЧАСНА НАУКА:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ»**

10 листопада 2020 р.

м. Херсон

УДК 001(082)

С91

Редакційна колегія:

Відповідальна за випуск - голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» **М.П. Нікітенко**

За редакцією

доктора сільськогосподарських наук, професора, ,
проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» **О.В. Аверчева**

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку у сільському господарстві:

матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з нагоди Дня науки, 10 листопада 2020 р. – Херсон, 2020. – 130 с.

У матеріалах конференції висвітлено науково-практичні результати та інноваційні досягнення аграрної науки за тематичними напрямками: сучасні агротехнології в рослинництві, овочівництві та садівництві; землеробство, агрохімія та ґрунтознавство; технологія виробництва та переробки продукції тваринництва; проблеми раціонального використання водних біоресурсів; розвиток економічних відносин в аграрному секторі (економіка, менеджмент, маркетинг, адміністрування, облік, аналіз, контроль, аудит, оподаткування). Результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств.

© ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», , 2020

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

- Кирилов Ю.Є.** – ректор ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет", д.е.н., професор, голова програмно-організаційного комітету;
- Аверчев О.В.** – проректор з наукової роботи та міжнародної діяльності ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет", доктор с.-г. наук, професор;
- Мринський І. М.** - канд. с.-г. наук, доцент, декан агрономічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;
- Балабанова І. О.** - канд. с.-г. наук, доцент, декан біолого-технологічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;
- Бойко П. М.** - канд. с.-г. наук, доцент, декан факультету рибного господарства та природокористування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;
- Бабушкіна Р. О.** - канд. с.-г. наук; доцент, декан факультету архітектури та будівництва; ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»;
- Крикунова В. М.** - канд. економічних наук, доцент, декан економічного факультету; ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».
- Сидякіна О.В.** - канд. с.-г. наук, доцент кафедри землеробства ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет";
- Нікітенко М.П.** - голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених, ДВНЗ "Херсонський державний аграрний університет".

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ, ОВОЧІВНИЦТВІ ТА САДІВНИЦТВІ. ЗЕМЛЕРОБСТВО, АГРОХІМІЯ ТА ҐРУНТОЗНАВСТВО

Бєлов В.О., Влащук А.М., Дробіт О.С.

Формування урожаю насіння буркуну однорічного на темно-каштанових ґрунтах півдня України **8**

Влащук О.А., Влащук А.М., Дробіт О.С.

Урожайність сортів буркуну однорічного та економічна ефективність їх вирощування **11**

Капустинська В.І., Піковський М.Й.

Мікофлора насіння кукурудзи **14**

Варда Т.В., Рудік О.Л.

Роль багаторічних злакових трав у формуванні сучасних систем землеробства та урболандшафтів **16**

Дробіт О.С., Кляуз М.А.

Вплив агротехнічних прийомів на урожайність нуту в умовах півдня України **20**

Мелешко І.О., Сидякіна О.В.

Вплив структурних показників на врожайність зерна гібридів кукурудзи різних груп стиглості **23**

Омелянова В.Ю., Жуйков О.Г.

Перспективи застосування соняшника багатоквіткового /*Helianthus multiflorous* / в озелененні та ландшафтному дизайні на півдні України **27**

Гончарський І.Л., Аверчев О.В.

Агротехнічні умови підвищення врожайності гречки в умовах агроеліоративного поля рисової сівозміни півдня України **29**

Нікітенко М.П., Аверчев О.В.	
Біологізація методів вирощування гречки в умовах півдня України	34
Батюх В.Ф., Берднікова О.Г.	
Вирощування кукурудзи в умовах Півдня України	37
Ковшакова Т.С., Аверчев О.В.	
Розробка елементів органічних технологій вирощування гороху в умовах півдня України	43
Ходос Т.А., Жуйков О.Г.	
Перспективи вирощування олійних культур родини Brassica за умов біологізації сільськогосподарського виробництва на півдні України	46
Коломієць В.В., Берднікова О.Г.	
Аналіз технології вирощування кавуна столового в умовах Південного Степу	50
Пастушенко Д., Берднікова О.Г.	
Елементи живлення ріпаку озимого в умовах Півдня України	56
Бачинський А.В., Берднікова О.Г.	
Вплив сортового складу та фону мінерального живлення на біометричні показники озимої пшениці	63
Видавський А., Берднікова О.Г.	
Підбір гібридів томатів за вирощування їх в умовах Південного Степу	68
Ковтун Д.М., Сидякіна О.В.	
Сучасні проблеми ґрунтових ресурсів України	73

СЕКЦІЯ 2

ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Панкєєв С.П.	
Визначення землекористування у фермерських господарствах при виробництві яловичини	78

ХОДОС Т.А.
здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
першого року денної форми навчання
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
ЖУЙКОВ О.Г.
д.с.-г.н., професор, науковий керівник
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ОЛІЙНИХ КУЛЬТУР РОДИНИ BRASSICA ЗА УМОВ БІОЛОГІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Вирощування олійних культур є одним із основних і традиційних напрямів сільськогосподарського виробництва в Україні, їх посівні площі поступаються за обсягом лише зерновим культурам (пшениці та ячменю).

У структурі виробництва олійних культур чільне місце посідає соняшник, оскільки це досить прибуткова культура, яка має стійкий попит на світовому агроринку. Великі агрохолдинги, наприклад, маючи достатньо коштів для реалізації високо-інтенсивних технологій в гонитві за надприбутками, йдуть шляхом інтенсифікації виробництва: максимальні норми мінеральних добрив, використання ГМ-гібридів, що в свою чергу є передумовою загострення іншої проблеми – екологічної. Як інтенсивний так і екстенсивний шлях стрімкого збільшення виробництва соняшнику в Україні практично досяг своєї межі і приводить до того, що агроценози зазнають негативного впливу.

Основним резервом суттєвого нарощування об'ємів виробництва олії на Півдні України можуть стати традиційно вирощувані олійні капустяні культури - ріпак озимий (*Brassicanapus* L.), гірчиця сиза (*Brassicajuncea* L.), які одночасно із високою економічною ефективністю вирощування, лояльністю до ґрунту, відмінними якостями попередника для більшості типових для зони культур, (а особливо для ведучої культури – пшениці озимої), не вимагають радикального та докорінного перегляду технологій вирощування, машинно-тракторного парку, системи післязбирального доопрацювання та зберігання [1].

Безумовним лідером серед олійних *Brassica* як по потенціалу продуктивності так і по площам посіву залишається ріпак озимий. Однією з головних перепон для розширення посівних площ і урожайності ріпаку озимого на Півдні України є та обставина, що на момент підготовки ґрунту, посіву та початкового етапу росту, розвитку і формування потенціалу майбутнього урожаю культури припадає один із самих засушливих періодів року. Тому площі посіву цієї культури дуже сильно залежать від кількості та своєчасності опадів саме в цей період. А враховуючи сталі тенденції глобального потепління ця проблема буде тільки загострюватися. Використання у сівозмінах Півдня України ріпаку ярого як страхової культури у разі загибелі озимих культур досить проблематичне і враховуючи його низьку стійкість до посушливих умов можливе лише за застосування зрошення. Досить цікавим за таких умов стає вирощування гірчиці сизої з потенціалом урожайності сучасних безерукових сортів на рівні 2-2,5 т/га. Основною перевагою гірчиці в порівнянні з ріпаком є винятково високі темпи росту і розвитку рослин в початковий період вегетації, жаро- та посухостійкість, стійкість до розтріскування стручків і ураження хворобами.

Збільшуючи площі посіву олійних культур родини *Brassica* слід враховувати той факт, що останнім часом на світовому ринку спостерігається потужне підвищення попиту на органічну продукцію. Все це пов'язано зі зростанням зацікавленості населення в екологічно безпечних продуктах харчування. Аналізуючи міжнародний досвід підприємств, які застосовували технологічні аспекти ведення органічного виробництва, О. Б. Вінюкова, Г. А. Чугрій відзначають, що таке господарювання має низку певних переваг, а саме сприяє відновленню природної родючості ґрунтів, підвищенню якості сільськогосподарських угідь, зменшенню шкідливих викидів, скороченню застосування штучних засобів хімізації та витрат не відновлюваних енергетичних ресурсів, чим забезпечує позитивний вплив на навколишнє природне середовище та екологічну ситуацію в країні, забезпечення споживчого ринку здоровою та якісною продукцією, зміцнення експортного потенціалу держави, гарантування продовольчої безпеки в країні [2].

Станом на 2019 рік в Україні працює близько 400 органічних с/г виробників. Загалом ми 20-ті у світі та 11-ті в Європі за площею с/г угідь під органічним виробництвом. Продаємо продукцію до більш ніж у 40 країн. Частка такої продукції і сировини на експорт становить 90 %. Це, переважно, європейські країни: Нідерланди, Німеччина, Велика Британія, Італія, Австрія, Польща, Швейцарія, Бельгія, Чехія, Болгарія, Угорщина. Дуже цінують українські органічні продукти в Америці та країнах Азії (близько € 4 млн із загального експорту). В Україні реалізується лише десята частина. Загалом внутрішній ринок органічної продукції у розрахунку на одного споживача становить € 0,68, тоді як у світі € 10-11. Втім, частка органічної продукції зростає: за останні 5 років органічні с/г угіддя зросли на 54%, до 421,5 тис. га. Із них 48,1% зайняті під вирощуванням зернових (7-ме місце серед країн-виробників органічних зернових). Понад 16 % займають олійні (5-те місце в світі), 4,6 % — бобові (7-ме місце). Під овочами зайнято 2% угідь (10-те місце), а під фруктами — 0,6%. [1].

Основні площі органічних сільськогосподарських угідь задіяні під вирощування зернових (пшениця, ячмінь, кукурудза) - 197 тис. га. Під олійні культури (соняшник і ріпак) відведено 67 тис. га. Площі під вирощування органічних овочів перевищують 8 тис. га, а під органічну картоплю - 1200 га. За площами, відведеними під вирощування органічних зернових, олійних та овочевих культур, а також органічної картоплі Україна входить до ТОП-10 виробників у світі. Зокрема, наша країна сьома за площами зернових, п'ята - за площами олійних, дев'ята - за площами картоплі, десята – в рейтингу виробників овочевих культур [3].

Україна займає друге місце (зі 123 країн) з експорту органічної продукції в ЄС, сказано у звіті країн Європи. Це на дві сходинки вище, ніж в поза минулому році, таким чином Україна збільшила обсяг експорту на 27% до більш ніж 337 тис. т. Це 10% всієї агропродукції, що була ввезена в Європу. І при цьому за обсягом внутрішнього ринку органічних продуктів Україна займає 25-те місце в Європі: з гектара органічних угідь на внутрішній ринок потрапляє продукції на €50, тоді яку Європі – на €2345 [4].

Виробництво та переробка олійних культур є стратегічно важливими для розвитку національної економіки України. Підприємства олійно-жирової галузі входять в першу п'ятірку галузей харчової промисловості за обсягами виробництва. Як свідчать статистичні дані, світове виробництво рослинних олій за останні п'ять сезонів зросло на 25 %, водночас збільшення обсягів зерна становило лише 8 % .

Проте, не зважаючи на збільшення обсягу внутрішнього ринку споживання органічної продукції, зростання попиту населення на органічні продукти харчування, процес запровадження принципів органічного сільськогосподарського виробництва в практику господарювання в Україні відбувається дещо повільно.

Для широкого запровадження ефективного виробництва органічної продукції, здатного задовольняти не тільки внутрішній попит, але й зайняти свою нішу на світовому ринку, питання біологізації виробництва олійних культур родини Brassica потребують подальшого більш детального вивчення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Заїнчковський А.О. Сучасний стан вітчизняних підприємств олійно – жирової галузі в Україні./ Заїнчковський А.О., Швед Т.В. Економіка і регіон № 3 (46) 2014 Полт НТУ- С. 67 - 71
2. Стратегічна програма розвитку сільськогосподарства України на період до 2020 року / за ред. Ю.О. Лупенка, В.Я. Месель-Веселяка. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2012. 218 с.
3. Ринок органічної продукції України-2018: стан і виклики[Електронний ресурс] // agropolit.com. - 2020. - Режим доступу до ресурсу: <https://agropolit.com/blog/313-rinok-organichnoyi-produktsiyi-ukrayini-2018-stan-i-vikliki>
4. Внутрішній ринок органічної продукції України, експорт та імпорт за 2019 рік [Електронний ресурс] // agropolit.com. - 2020. - Режим доступу до ресурсу: <https://agropolit.com/infographics/view/95>